

De koffer HUISELIJK LEVEN

*“Deze koffer staat voor mij het meest in het teken van vrije tijd, hoe die vroeger werd besteed. Oude spelletjes en avond bezigheden zoals bonen lezen, kousen stoppen. Het is voor mij ook vaak terug denken aan hoe het vroeger thuis was, er werd b.v. ook niet veel gesnoept, geen chips enz. Er werd meer fruit gegeten of als je trek had werd soms een wortel geschild en geraspt, daar babbelen we dan over.
Als we in de winter met de koffer gaan neem ik weleens schaatsjes mee, de 'Friese doorlooptjes', zelf heb ik ze nog in kindermaatje en voor volwassenen.”*

Achtergrond informatie: De jaren '50

De jaren '50 waren de jaren van hoelahoepen, vetkuiven, petticoats en rock-'n-roll. De tijd van gezellig samen bij de kolenkachel luisteren naar de radio, 'de Bonte dinsdag avondtrein' (AVRO) o.a. met Snip en Snap, 'Negen heit de klok' (KRO) hoorspelen bv. 'familie Doorsnee', Paul Vlaanderen... En later kwam de televisie: met z'n allen op woensdag middag kijken bij de burens, als je er geen had. Pinda's pellen op een krant en spelletjes doen. Het was een knusse tijd, maar ook een spannende en dynamische tijd waarin veel veranderingen werden ingezet.

Moeders zaten om vier uur met een kopje thee op de kinderen te wachten; vaders gingen met een broodtrommeltje achter op de fiets naar de zaak; op zaterdagavond zaten de kinderen met pasgewassen haren naar de radio te luisteren en 'geluk was nog heel gewoon'. Als er iets symbool staat voor de jaren vijftig, dan is het wel het gezin. Vrijwel alle getrouwde Nederlandse vrouwen waren in de jaren vijftig huisvrouw. De gezinnen waren groot. Vier, vijf kinderen was geen uitzondering, maar tien of meer kwam ook geregeld voor.

Het verenigingsleven voor vrouwen kwam in de jaren vijftig tot grote bloei. Na 1945 sloten vrouwen uit alle lagen van de bevolking zich aan bij verenigingen om in hun vrije tijd iets te ondernemen. Dat kon van alles zijn: lezingen en vergaderingen bijwonen, andere vrouwen ontmoeten, excursies maken of cursussen volgen over politiek, literatuur of modern huishouden. Oorzaken van deze bloei waren de toename van de vrije tijd en de stijging van de welvaart, waardoor meer vrouwen zich een lidmaatschap konden permitteren. Elke zuil en elke groep had zijn eigen organisatie. Met name de grote Nederlandse Christen Vrouwenbond hamerde erop dat de belangrijkste taak van de vrouw in het gezin lag.

Voorstel voor een bijeenkomst

Zet de sfeer neer dor de tafel te 'dekken' met een pluche kleed, dienblad met kleedje en mooie kopjes en rookgerei.

Met deze koffer kun je alle kanten op: zijn er vooral vrouwen, denk aan wat de vrouwen deden (breien, kousen stoppen, spelletje met de kinderen...), met mannen kun je het hebben over roken, vetkuiven, welke kranten er werden gelezen...

Voorwerpen

- Tafelkleed, dienblad met mooie kopjes, koekjestrommel met koekjes, koffiepote... (> visite)
- Koffiemolen: neem verse koffieboontjes mee en vraag of je het tweede kopje koffie samen mag zetten (> geuren!). Hierbij hoort Buisman (te koop bij AH) en een boterbabbelaar!
- Rookgerei: sigarettendoosje, asbak, sigaren(geur!) (> stiekem eerste sigaret roken, sigaretten aanbieden na het eten...)
- Verzamelingen: postzegels, sigarenbandjes, plaatjesalbums waarin je plaatjes kon plakken (bv. bij Kwatta chocolade), boekjes Flipje van Tiel... (> je hoeft er maar één te hebben om het gesprek over verzamelen op gang te zetten)
- Bakelieten telefoon: proberen een oud telefoonboek te vinden!

- Televisie en radio: foto op karton plakken > De televisie zorgde voor grote veranderingen in de huiskamer. De eettafel kreeg een minder centrale plaats, want elk gezinslid moest vanaf de bank of een luie stoel het toestel kunnen zien, liefst met een laag tafeltje bij de hand voor een hapje en een drankje.
- Spelletje: Mens-erger-je-niet, ganzenbord, domino's
- Naaidoos met: breiwerk, breinaalden in koker, stopwol en 'paddenstoel' om sokken te stoppen, nylon kous (> ladders ophalen!), jarretelle, roze korsetveter, borduurwerk met borduurgaren (voorgedrukt tafelkleed), patroon (Libelle, Margriet) met krijt en raderwielje...
- Bryl-crème (> vetkuiven), Boldoot of 4711 Eau de Cologne + zakdoek (> ruiken!)
- Kranten, strips en boeken: De avonturen van Dick Bos (1940), Kapitein Rob, Eric de Noorman, Kuifje (1929), Donald Duck (1952)
- Apotheekdoos met aspirine, levertraan, leukoplast en 'sluuve' (groot succes!)

Spreekwoorden

Zo helder als Geheel onbegrijpelijk zijn

koffiedik zijn

Koffiedik kijken Het niet kunnen voorspellen of inschatten. Het lezen van koffiedik is een van de vele vormen van waarzeggerij; de vorm van de koffiedrab die achterblijft in een kopje zou iets vertellen over de persoon die eruit gedronken heeft.

een echte iemand die het thuis naar zijn zin heeft, geen uitgaanstype

huismus

een huishouden een rommelig huishouden hebben

van Jan Steen

Slaapversjes:

Ik ga slapen, ik ben moe

'k Doe mijn beide oogjes toe
 Jezus, houdt ook deze nacht
 Over mij getrouw de wacht.
 't Boze dat ik heb gedaan
 Zie het Heere, toch niet aan
 Schoon mijn zonden vele zijn
 Maak om Jezus wil mijn rein.
 Laat mij dankbaar en gezond,
 opstaan in de morgenstond
 geef m'n hart dat u bemint
 maak m'n lief en aardig kind. Amen.



Dank, lief Heertje

Dank, lief vrouwtje
 Dank, engeltjes zoet.
 Die papa en mama
 En alle mensen bewaren moet.
 Tegen water en vuur
 Tegen de boze vijand. Amen.

Naar bed, naar bed, zei Duimelot
Eerst nog wat eten, zei Likkepot
Waar zal ik het halen, vroeg Lange Jan
In Grootmoeders kastje, zei Ringeling
Maar ik ga het verklappen,
zei het kleine ding.



's Avonds als ik slapen ga
Volgen mij 14 engeltjes na:
2 aan mijn hoofdeind
2 aan mijn voeteneind
2 aan mijn linkerzij
2 aan mijn rechterzij
2 die mij dekken
2 die mij wekken
2 die mij wijzen
Naar 's hemels paradijzen.



Lieve Vader
Aan het eind van deze dag,
kniel ik voor U neer.
Om U te vragen:
Wilt U voor ons zorgen,
tot de nieuwe morgen.
Amen.

'k Sluit mijn oogjes
'k Vouw mijn handjes
'k Buig mijn knietjes voor u neer
Trouwe Vader in de hemel
Zie op mij in liefde neer.
Leer mij vroeg uw kind te worden
En al ben ik nog maar klein
Laat mij van uw grote kudde
Ook een heel lief lammetje zijn.
Amen.



Ik ben nog fit van lijf en verstand. Annie M.G. Schmidt

Wat zijn we toch nog fantastisch hé.
Ik ben nog fit van lijf en verstand.
Wel wat artrose in mijn heup en mijn knie.
Als ik me buk, is het net of ik sterretjes zie.
Mijn pols is iets te snel, mijn bloeddruk wat te hoog.
Maar ik ben nog fantastisch goed...zo op 't oog.

Met de steunzolen die ik heb gekregen
Loop ik weer langs 's Heeren wegen
Kom ik in de winkels en ook weer op het plein.
Wat heerlijk zo gezond te mogen zijn.
Wel gebruik ik een tabletje om in slaap te komen
En om over vroeger te kunnen dromen.
Ook heb ik wat last met mijn ogen
En mijn rug raakt meer en meer gebogen.
De adem is wat korter, mijn keel vaak erg droog.
Maar ik ben nog fantastisch goed... zo op 't oog.

Is het leven niet mooi, het gaat zo snel voorbij
Als ik kijk naar de foto's, over vroeger van mij.
Dan denk ik terug aan mijn jeugdige jaren.
Wilde ik een jas, dan moest ik heel lang sparen.
Ik ging fietsen en wandelen, overal heen,
En ik kende geen moeheid, zo het scheen.
Nu ik ouder word, draag ik vaak blauw, grijs of zwart
En ik loop heel langzaam, vanwege mijn hart.
Doe het maar op uw gemak, zei de cardioloog.
U bent nog fantastisch... zo op 't oog.

De ouderdom is goud, ja begrijp me wel.
Als ik niet kan slapen en dan tot honderd tel.
Dan twijfel ik, denk ik of dat wel waar is
En of dat beeld van goud niet een beetje raar is.
Mijn tanden liggen in een glas,
Mijn bril op tafel, gehoorapparaat in mijn tas
Mijn steunzolen naast het bed op de stoel.
U weet dus wat ik met die twijfel bedoel.
Trek niets in twijfel, zei de pedagoog.
U bent nog fantastisch goed...zo op 't oog.

En 's morgens als ik ben opgestaan
En eerst de afwas heb gedaan,
Lees ik het laatste nieuws in de krant.
Wel gaat alles wat traag
Heb na 't eten wat last van mijn maag.
Maar ik wil niet zeuren, want 't mag,
Dat is heel gewoon op je oude dag.
Aanvaard het rustig zei de psycholoog.
U bent nog fantastisch goed...zo op 't oog!